

TARİH: 01/08/2025

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مَا يَلْفُظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

أَمْسِكْ عَلَيْكَ لِسَانَكَ وَلْيَسَعَاكَ بَيْتُكَ وَأَبَاكَ عَلَى خَطِيئَتِكَ

SÖZ AHLAKI

Muhterem Müslümanlar!

Dünyada halife sıfatıyla yaratılan ilk insana, eşyanın isimlerini bizzat Rabbimiz öğretmiş ve ona konuşma yeteneğini bahşetmişti. Hz. Âdem'in yaratılışına anlam veremeyen meleklerle karşı Hz. Adem, Rabbinden öğrendiği bu isimleri esas alarak konuşmuş ve böylece insanın üstünlüğü ortaya konulmuştu. Hz. Âdem'in konuşması, onun kadrini ve değerini artırırken, şeytanın Rabbine karşı isyan ve itiraz yüklü konuşması ise onu alçaltıp Allah'ın rahmetinden uzaklaştırmıştı. Zaten insanı yücelten sadece konuşabilmesi değil, konuşmasının hakikat, hikmet ve güzelliklerle dolu olmasıdır.

Aziz Müminler!

Rabbimizin Kelam sıfatının biz kullarındaki tecellilerinden biri de dil, yani konuşma yeteneğidir. Esas olan Her organı bu organları bize lütfeden Rabbimizin rızası istikametinde kullanmaktır. Dilin görevleri de Allah'ı tesbih etmek, Kur'an okumak, insanlara iyiliği emredip kötülüklerden sakındırmak suretiyle nasihat etmek, yararlı ve anlamlı sözler söylemek, ilim talep etmek, insanlarla güzel iletişim kurmak, düzgün ve doğru konuşmaktır.

Kıymetli Müminler!

Dil çok hassas yaratılmış duyu organlarından birisi olmasının yanı sıra zikrin ifadesi, insanın tercümanı, kalbindeki duyguların, düşüncelerin ve niyetlerin meyvesi, cennetin anahtarıdır. Dolayısıyla Allah'ın büyük bir nimeti olan dili amacı doğrultusunda kullanmak gerekir. Bu doğrultuda kullanılmayan dil insanı hem dünyada hem ahirette büyük felaketlere sürükler.

Kıymetli Müminler!

Büyüklerimiz şöyle demiştir: “Düşünceli insanın dili kalbinin arkasındadır. Düşünceli insan bir söz söylemek isteyince önce kalbine başvurur. Eğer söyleyeceği söz lehine ise söyler, eğer aleyhine ise susar. Fakat cahilin kalbi dilinin arkasında olduğu için ağzına geleni hemen söyleyiverir.” Öyleyse iki düşünüp bir konuşmalı, sözümüz zikir, susmamız tefekkür ve bakışımız ibret olsun.

Muhterem Müslümanlar!

Hutbemin başında okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimizin; **“O hiçbir söz söylemez ki yanında çok dikkatli bir gözetleyici (melek) olmasın!”**¹ ayet-i kerimesini hiçbir zaman aklımızdan çıkarmadan dilimizi yalan, iftira, gıybet, koğuculuk, gereksiz yere konuşmak, çirkin sözler söylemek, küfürlü konuşmak, alay etmek ve küçümsemek, övünmek, polemiğe girmek, haksızlığı laf cambazlığıyla örtmeye çalışmak gibi kötü şeylerden uzak tutalım. Laubali konuşmalardan uzak duralım. Din kardeşimizi hafife almayalım. Jest ve mimikler yoluyla kardeşlerimizle dalga geçmeyelim; **“Ben ancak güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim.”**² buyuran Hz. Peygamber (sav)'in ümmeti olarak söz ahlakına riayet ederek anlaşılır bir şekilde az ve öz konuşalım. Sesimizi yükseltmeyelim. Sözün en güzelini söyleyelim. Konuşacağımız zaman Allah Rasûlü (sav)'in buyurduğu gibi **“Allah'a ve ahiret gününe inanan kimse ya hayır konuşsun ya da sussun.”**³ hadis-i şerifine uygun bir şekilde davranalım.

Hutbemi şu hadis-i şerif ile bitirmek istiyorum. Peygamberimize sahabeden biri sordu: **“Ey Allah'ın Resûlü, kurtuluşun yolu nedir?”** Peygamberimiz (sav) şöyle cevap verdi: **“Diline sahip ol, (fitne zamanında) evinden çıkma, günahların için de gözyaşı dök.”**⁴

Hollanda Diyanet Vakfı

¹ Kaf, 50/18.

² İbn Hanbel, II, 381.

³ Tirmizî, Kıyamet 51.

⁴ Tirmizî, Zühd 60.